

Metodebeskrivelse for opgørelse af ÅOK og ÅOP for 2016

Indhold

Indledning

Indledning	1
------------	---

Metodebeskrivelsen

Metodebeskrivelse	2
Afstemningsskema	5

Erklæringer

Direktionens erklæring	6
Erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP	7

Indledning

Dette dokument indeholder en overordnet metodebeskrivelse for afstemning af opgørelsen af ÅOK og ÅOP for PensionDanmarks medlemmer.

Formålet med opgørelse af ÅOK og ÅOP er, at det enkelte medlem kan se sine egne samlede omkostninger – inklusive de indirekte investeringsomkostninger, som er trukket inden afkastet tilskrives pensionsordningen.

ÅOK er et kronebeløb – årlige omkostninger i kroner. ÅOP er en procent og er de årlige omkostninger i kroner i procent af det enkelte medlems opsparing ved udgangen af året.

Afsnittet "Metodebeskrivelse" indeholder en beskrivelse af, hvilke omkostningselementer der er indregnet, hvordan de er opgjort, og hvordan de er fordelt på enkelte medlemmer.

Afsnittet "Afstemningsskema" indeholder et skema, der viser sammenhængen mellem summen af de ÅOK, som er oplyst til de enkelte medlemmer, og de samlede administrations- og investeringsom-

kostninger, som fremgår af resultatopgørelsen i PensionDanmarks årsrapport.

Endelig indeholder dokumentet en ledelseserklæring og en erklæring fra den uafhængige revisor.

Langt hovedparten af PensionDanmarks medlemmer er på markedsrente på en produktpakke, hvor halvdelen af bidraget indgår på en ratepension, og den anden halvdel indgår på en opsparing til livsvarig alderspension (livrente). Til at dække administrationsomkostninger opkræves alle medlemmerne et stykomkostningsbidrag på 297 kr. om året. Herudover er det enkelte medlem belastet med investeringsomkostninger, som for hovedpartens vedkommende er indirekte. Medlemmernes opsparing på markedsrente er investeret i alderspuljer, hvor aktivsammensætningen afhænger af alderen. Risikoen aftrappes med stigende alder. Da de mest risikofyldte aktiver oftest er de dyreste at administrere, vil de yngre medlemmer have højere investeringsomkostninger pr. opsparet krone end de ældre medlemmer.

Metodebeskrivelse

Omkostningselement	Metode / Kilde	Fordelingsnøgle
Direkte administrationsomkostninger	De årlige direkte administrationsomkostninger er 297 kr. for almindelige medlemmer og 60 kr. for lærlinge. De månedlige direkte administrationsomkostninger beregnes som de årlige direkte administrationsomkostninger delt med 12 og multipliceret med det antal måneder, et medlem har haft sin ordning hos PensionDanmark i 2016.	Der foretages ikke yderligere fordelinger.
Indirekte administrationsomkostninger	Ikke relevant for selskabet.	
Risikoforrentning af egenkapital	Risikoforrentning beregnes i forhold til den anmeldte overskudspolitik. Denne post er dog kun relevant for visse invalidepensionister tilkendt før 2009 og for visse pensionister tilkendt før 2000.	Risikoforrentningen fordeles på det enkelte medlem i forhold til den enkeltes ultimodepot. Al risikoforrentning fordeles mellem de medlemmer, med opsparingsdepot i de relevante bestande ultimo 2016.
Risikoforrentning af særlige (individuelle eller kollektive) bonushensættelser	Ikke relevant for selskabet.	
Risikoforrentning af ansvarlig indskudskapital	Ikke relevant for selskabet.	
Garantibetaling (markedsrente)	Ikke relevant for selskabet.	
Garantibetaling (gennemsnitsrente)	Ikke relevant for selskabet.	
Direkte investeringsomkostninger (markedsrente)	For hovedparten af medlemmerne på markedsrente bestod de direkte investeringsomkostninger i 2016 af forvaltnings-, transaktions- og depotomkostninger for børsnoterede aktier og obligationer samt investeringsomkostninger afholdt direkte af PensionDanmark. For den meget begrænsede del af medlemmerne, som anvender muligheden for Frit Puljevalg, betales der derudover valggebyrer og kurtage mv. ved køb og salg af eksterne fonde.	Omkostningerne bliver fordelt i forhold til medlemmernes månedlige ultimodepot. Det månedlige ultimodepot, der anvendes i beregningerne af ÅOK for det enkelte medlem, er eksklusive grundform 215 og 216 (hensættelser til invalide) og 235 (hensættelse til udbetaling ved død på livrente), da disse ikke vises som depot på medlemmernes årsopgørelse.

Omkostningselement	Metode / Kilde	Fordelingsnøgle
Øvrige investeringsomkostninger (markedsrente)	Omkostningerne er primært i børsnoterede aktier og obligationer og 100 pct. ejede ejendomsdatterselskaber og fonde med unoterede aktier mv. Der medregnes følgende omkostninger pr. aktivkategori: > For børsnoterede aktier indregnes samtlige faktiske omkostninger, som omfatter: Porteføljevaltning, administration, depotgebyrer, transaktionsomkostninger og andre omkostninger. > Unoterede aktier omfatter for langt hovedparten investeringer i fonde, hvor investeringsomkostningerne er opgjort efter standardmodellen i LP Info 33/16 (Forsikring & Pension). > For danske stats- og realkreditobligationer samt obligationer udstedt af virksomheder med høj kreditvurdering indregnes samtlige faktiske omkostninger, som omfatter: Porteføljevaltning, administration, depotgebyrer, transaktionsomkostninger og andre omkostninger. > Højrenteobligationer og lån mv. omfatter porteføljer med udenlandske obligationer i 100 pct. ejede investeringsforeninger, for hvilke der indregnes samme omkostningsarter som anført under danske stats- og realkreditobligationer. Der er endvidere investeret i fonde, hvor der anvendes standardsatser som angivet i LP Info 33/16. > Infrastrukturinvesteringer omfatter for langt hovedparten investeringer i fonde, hvor investeringsomkostningerne er opgjort efter standardmodellen i LP Info 33/16. Derudover er der investeret direkte i infrastrukturaktiver. Der er indregnet interne porteføljevaltningsomkostninger til at håndtere investeringerne og omkostninger til due diligence. > På danske ejendomme (såvel 100 pct. ejede som delejede) indregnes interne omkostninger til forvaltning af aktivkategorien og mæglerhonorarer i forbindelse med salg og udlejning af ejendomme. Endvidere er indregnet omkostninger til due diligence. > For investeringer i banklån med høj sikkerhed er der indregnet porteføljevaltningsomkostninger til ekstern porteføljevaltning.	De indirekte investeringsomkostninger eksklusive omkostninger vedrørende gruppelivs- og erstatningshensættelser opgøres i procent af værdien af investeringerne for hver aktivkategori for hele året. Desuden opgøres de enkelte aldersgruppers aktivfordeling i procent for livrente og for ratepension, kapitalpension og aldersopsparing for høj, middel og lav risiko ultimo hver måned. Aktivfordelingen ultimo hver måned multipliceres med omkostningssatserne og summeres for at beregne en årlig omkostningssats pr. måned, pr. alder og pr. produkt. Til denne sats lægges en sats for omkostninger, der ikke kan fordeles på de enkelte aktivkategorier. For medlemmer med Frit Puljevalg ligger en opgørelse af de individuelle medlemmers aktivfordeling ultimo hver måned til grund for fordelingen. 1/12 af de beregnede omkostningssatser multipliceres med medlemmernes depoter ultimo hver måned og summeres for at fordele investeringsomkostningerne til medlemmerne. Det månedlige ultimodepot, der anvendes i beregningerne af ÅOK for det enkelte medlem, er eksklusive grundform 215 og 216 (hensættelser til invalide) og 235 (hensættelse til udbetaling ved død på livrente), da disse ikke bliver vist som depot på medlemmernes årsopgørelse. Investeringsomkostninger vedrørende erstatnings- og gruppelivshensættelser som fordeles i forhold til det antal måneder, et medlem har været registreret som aktivt, bi-dragsfritaget eller hvilende i 2016.

Omkostningselement	Metode / Kilde	Fordelingsnøgle
Indirekte investeringsomkostninger (markedsrente) ... <i>fortsat</i>	Omkostninger, der relaterer sig til investering af egenkapitalen, fordeles ikke.	
Direkte investeringsomkostninger (gennemsnitsrente)	Ikke relevant for selskabet.	
Indirekte investeringsomkostninger (gennemsnitsrente)	De garanterede bestande er udelukkende investeret i stats- og realkreditobligationer udstedt i Danmark og øvrige Vesteuropa samt afledte renteinstrumenter. Der indregnes samtlige faktiske omkostninger, som omfatter: Porteføljeforvaltning, administration, depotgebyrer, transaktionsomkostninger og andre omkostninger. Desuden indgår ikke-aktivespecifikke omkostninger.	De indirekte investeringsomkostninger på gennemsnitsrente fordeles på baggrund af det enkelte medlems depot og andel af akkumulerede værdireguleringer og kollektivt bonuspotentiale ultimo året.
Mægleromkostninger	Ikke relevant for selskabet.	
Omkostnings- og risikoresultat	Risikounderskud, der kun relaterer sig til visse førtidspensionister (tilkendt før 2009) på 1,5 procentsgrundlag, indgår med et samlet beløb i afstemningskemaet (post 1d og 15).	Der foretages ikke yderligere fordelinger.

Afstemningsskema

Nr.		Kr.
1a	Summen af ÅOK oplyst til medlemmerne	936.529.051
1b	Summen af ÅOK fordelt på medlemmer, der enten har forladt selskabet, eller hvor policen er afgangsført	15.729.524
1c	Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant ¹	15.583.722
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK ²	29.253.534
1	Summen af ÅOK til medlemmerne	997.095.830

Nr.	Omkostningspost	Gennemsnitsrente	Markedsrente	Sum
2	Administrations- og erhvervesomkostninger, jf. resultatopgørelsen	2.023.415	215.587.816	217.611.231
3	Leje af egen domicilejendom	0	0	0
4	Mægleromkostninger	0	0	0
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber	0	0	0
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelse	0	0	0
7	Administrations- og erhvervesomkostninger forbundet med SUL-forsikringer, jf. regnskabet	0	0	0
8	Over-/underskud på administrations- og erhvervesomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	0	-15.227.145	-15.227.145
9	Investeringsomkostninger, jf. resultatopgørelsen	2.438.217	371.714.433	374.152.650
10	Øvrige investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	2.503.281	381.633.666	384.136.947
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	0	17.284.556	17.284.556
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapitalen (modregningspost)	-112.900	-12.029.106	-12.142.006
13	Risikoforrentning inklusive udligning af skyggekonti	30.046.697	0	30.046.697
14	Garantibetalinger	0	0	0
15	Omkostnings- og risikoresultat	3.189.834	0	3.189.834
16	Øvrige omkostninger der specificeres	0	0	0
17	I alt	40.088.543	958.964.220	999.052.764
18	Forskellen mellem 1 og 17			1.956.933

¹ Mindre bestand af medlemmer af tilsagnsordning (PKAD) og hensættelse til invalide samt dødsfald i garantiperiode.

² Aktuelle medlemmer i APK og PfC, førtidspensionister tilkendt før 2009 og pensionister tilkendt før 2000.

Direktionens erklæring

Direktionen har dags dato behandlet og godkendt selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema for opgørelse af ÅOK og ÅOP i regnskabsåret 2016.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelse og afstemningsskema er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse om metodebeskrivelser (LP-Info 33/16).

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, der

er redegjort for i metodebeskrivelsen, er i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse om omkostninger – herunder beregning af ÅOK og ÅOP (LP-Info 33/16).

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og selskabets faktiske omkostninger er udarbejdet i overensstemmelse med henstillingen fra Forsikring & Pensions bestyrelse (LP-Info 33/16).

København, den 21. marts 2017

Direktion

Torben Möger Pedersen
Adm. direktør

Anders Bruun
Direktør

Erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Til ledelsen i PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 33/16 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse, afstemningsskema og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for PensionDanmark Pensionsforsikringsaktieselskab for 2016.

Selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema er dateret den 21. marts 2017.

Vores konklusion udtrykkes med begrænset grad af sikkerhed.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen, afstemningsskemaet samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 33/16.

Revisors ansvar

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med ISAE 3000, Andre erklæringer med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt i overensstemmelse med vejledningen i LP-information 33/16 fra Forsikring & Pension med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets øvrige registreringer.

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab er underlagt international standard om kvalitets-

styring, ISQC 1, og anvender således et omfattende kvalitetsstyringssystem, herunder dokumenterede politikker og procedurer vedrørende overholdelse af etiske krav, faglige standarder og gældende krav i lov og øvrig regulering.

Vi har overholdt kravene til uafhængighed og andre etiske krav i FSR – danske revisors retningslinjer for revisors etiske adfærd (Etiske regler for revisorer), der bygger på de grundlæggende principper om integritet, objektivitet, faglig kompetence og fornøden omhu, fortrolighed og professionel adfærd.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

- > selskabet beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som selskabet har beskrevet i metodebeskrivelsen,
- > der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet, og årsregnskabet for 2016 samt selskabets øvrige registreringer,
- > de metodemæssige valg, som selskabet har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
- > selskabet har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på selskabets kunder, samt at
- > selskabet har godtgjort, at det ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som selskabet beregningsmæssigt har pålagt kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- > Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med

den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskema og selskabets øvrige registreringer.

København, den 21.03.2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Jacques Peronard
statsautoriseret revisor

Tenna Hauge Jørgensen
statsautoriseret revisor